

מסורת הש"ס

(א) ג'ל והתנן (ב) משמרת
ס"א מ"ג (ג) ג'ל דמרי'
(ד) ג'ל (ה) ג'ל (ו) ג'ל
דמרי' (ז) משמרת ס"א
מ"ג (ח) ג'ל דמרי' (ט)
(י) ג'ל דמרי' (יא)

הגהות הב"ח

(א) ג'ל דמרי' עסקה:
(ב) ג'ל דמרי' דמרי' וכו'
כסף דריכה משה
דריכה: (ג) דמרי' שמונה
וכי' כחלה דמרי' אלמא
דקדק לל"ג ותיבת אמרי'
מחוק: (ד) דמרי' ואע"פ
וכי' לין העגל מתחייב
במעשר עד:

מוסף רש"י

ין משיקפה. משיקפא
התלמיט על פי הבור
כתחלת להיות מסב
ועתה הוין ומסקל ביה
ג'ל. משיקפה לבור. הוי
מזו. למעשר וכו'.
משיקפה בחביות.
עשול תלמיט תמיט על
פי המית' וכו' וכו'.

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נו.

עין משפט
גר מצוה

כב א מ"י פ"ג מהל'
תמונת הלכה י'
כב ב מ"י פ"ג מהל'
תומאח אולמן הלכה
ט ופ"ו תלמיט כתיב
הל' י':
כב ג ד מ"י פ"ג מהל'
מעשר הלכה י'
עושה יד מ"י שלם ספק
פ':

רבינו הגאול

ואין בוצרין עם ישראל
שעושה פירושו בטומאה.
וכל שכן שאין דורכין.
אבל בוצרין עם העובד
כוכבים בגת שמחר
לגרוס טומאה לחולין
שבארץ ישראל: פ"ק
אין עשין יין נסך
ער שירד לבור. יוד
לבור מה שבבור אסור
השאר מותר. איני התמיא
משיקפה נעשה יין נסך.
ופרקין מתחייב רבן הוי
כרייתא ר' עקיבא דחייא
ין משיקפה רבי
עקיבא אומר משיקפה.
פי קיטוב מותר הקצף
מעל היין. בדכתיב כקצף
על פני המים ומא' חיי' שיה
אחר מן המים. ואבאית למו
קיטוב דתנן קיטוב דבור
הוא או קיטוב דחייא
ופשיטת אח שמע דתנן
במעשרות פרק ראשון
היין משיקפה פי אסור
ליטול מכוני עימתעשר
שכבר נגמרה מלאכתו
למעשה. ואע"פ שיקפה
קולט מן הגת העלימה
וכן הצינור וכו'. ופי'
קיטוב דבור ש"מ. ומתני'
רב ובוד רבי עקיבא
אומר משיקפה מתני'
גמי לברייתא דתני'
עקיבא אומר משיקפה תני
לה הכי ר' עקיבא אומר
משיקפה וישלה בחביות
כי היכי דלא קיטוב
דרי עקיבא אר' עקיבא
ומתני' דקתני יין נסך
עד שירד לבור משום
חוברא דין נסך תני

ואין בוצרין עם ישראל וכו' שאין דורכין. פי' ואפילו כסוף דריכה (ב) דלכא סיוע לטומאה דלורייתא והא דלצטרין למיתמי כ"ש הכא טפי מנמנמה ראשונה היינו משום דלא לא מנא הכא כ"ש ה"א טעמא דלין בוצרין אינו משום סיוע אלא משום גרוס טומאה וקמ"ל השתא דטעמא משום סיוע כמו כסוף דריכה:

שמות' ל"ג טומאה ח"ו
שכ"א. פ"ש"י ואפילו הכי אין בוצרין עם ישראל דה"מ שמומר לגרוס טומאה בשל עובד כוכבים אצל כול ישראל טבולים הם לתרומה ואסור לגרוס טומאה לתרומה דכתיב ואני הנה נחמי לך את משמרת תרומותי בשמי תרומות הכתוב מדבר וקשיא מהייה דמיתמי כפי"ק דמרי' (דף ו: ושם ד"ה טלה) תנן התם נולד לה ספק טומאה עד שלא גלגלה מעשה טומאה משגלגלה מעשה טהרה כו' וקסבר חולין הטבולין תלה כחלה דמו אלמא (ג) אמרינן דקודם לגלוג שלא חלה עליה עדיין חיוב חלה אמרינן דתעשה טומאה והכא נמי חיוב חלה לתרומה עד שעשו יין ולמה לא יעשו בטומאה כיון שמומר לגרוס טומאה ויש שדוחין לומר דשמי תהם דכל זמן שהיא קמה אין כאן חיוב חלה כלל אצל תרומה רחיה מעשה שהיא בעניני מדי דהוא אמעשר שהקדימו בשבילם אכן דבר תימה הוא להשיג טבול לתרומה קודם מירוח ועוד הקשה רבינו יהודה דהא דנדידא תמיא בחוספתא דחלה (פ"א פ"ג) כבר הך דנולד ספק טומאה כו' וכן פירות שנוול להם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו בטומאה משגמרה מלאכתן יעשו בטומאה תלויה בחיה ספק אמרו בדבר הספק לתרומה אלמא אפילו בפירות נמי אמרינן הכי אכן יש לתר' דשמי תהם שכבר נולד להם ספק טומאה וא"ל עוד להיות טהור לגמרי אצל כלי יו' לו לומר שלא נטמאה לכתחלה מיהו קשיא מההוא דפרק היזקין (גיטין דף סא. ו) וס' ד"ה רישא) דקאמר רישא בטומאת חולין פירוט שמומר לקיטוב קודם שחטיל למים לפי שאין שם אלא טומאת חולין ואף על פי שצ"ל להפריש לכסוף חלה בטומאה ומי' מה"ל דהבא אור"ח דנגיטין ליכא אלא חשדא בעלמא שכתוב לעשות פירותיה בטומאה אצל כלי דודאי עושה פירותיה בטומאה אסור לקיטוב לו אפי' מתחלה וקשה לפי' זה דמתני' קתני לא לשין ולא עורכין משמע הא ברירה וטמיה שרי וכו' (שם דף סא.) תנן בזרית וטומאת גבי אשת עם הארץ ופרי"ה התם דוקא דלין כאן אלא חשד בעלמא שכתוב לעשות בטומאה אצל אש עושה בודאי בטומאה לא שרין והא הכא דעושה בודאי בטומאה ומשמע דברירה וטמיה שרי ואומר ר"ה דהכא מיירי בפירות שלא הוכשרו ולכן שרינה בה ברירה וטמיה אף בעושה בודאי בטומאה והיהו דגיטין מיירי בפירות שהוכשרו כבר וכן דמי אש עושה בודאי בטומאה אסור אף לבור ולטומן מיהו בירושלמי מני עלה דמתני' לא בזרין ולא טומנין עמו ופר"ח מהיהו דגיטין דקתני בזרית וטומאת ומשי' כאן בלוחת כאן בשאיתו לוחת פי' הכא מיירי שהוכשרו והיהו דגיטין בלא הכשר ואינו יורד לתלך כלל בין חשוד לעושה בודאי ולדברי ר"ת נובל לומר לא לשין ולא טומנין כדברי הירושלמי ומיירי בין הכא בין התם הוכשרו וטעמא דהכא משום דעושה בודאי בטומאה הוא ולכן לא בוצרין ורבי יהודה מלא פי' אחד כפי' רבינו שלמה כתב ירו' אצל לא שרין עם ישראל כו' ואע"ג דסבירא לן השתא דנותר לגרוס טומאה לחולין כדקתני סיפא ה"מ דעובד כוכבים או ישראל חכר שלא יאכלם רק דימי טומאתו אצל ישראל רשע עובר עזירה הוא שסופו לשחיתו טמא ודריכתה לכן עומדת הלכך אסור לקיטוב ע"כ לשוני: **רבי עקיבא אומר משיקפה**. תימה כיון דרשע מוקל הוא עד שיקפה מיבעי ליה דלאמרינן בפרק השוכר את הפועלים (ב"מ דף ק"ג) וס' ד"ה עד) גבי קישואין ודילועין מלי לאו משיקפסו בשדה לא משיקפסו כתיב אי הכי עד שיקפסו מיבעי ליה וי"ל דשמי תהם דלכא למיטעי ולמימר פקס שדה אצל הכא ליכא למיטעי מידי דודאי אין שום קיטוב קודם ירידתו לבור:

ואע"פ שקפה קולט מן הגת העלימה. פי' אצל מן המחטויה כלומר מן הבור אסור לשמות אף עראי שהרי הוקבע למעשר תימה ה"ל גת היכא קאי אי בשדה הוא כדרך כל גמות שלהם שהיו בשדה כדמוכח בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע"א.) דתנן מוכר את השדה לא מוכר את הגת וגבי בית לא תני ליה וא"ל דבגת שבשדה מיירי לישתרי אפילו מן המחטויה שהרי לא ראה פני הבית ואמרינן (ב"מ דף סו.) דלא הטבל מתחייב (ו) עד שיראה פני הבית וכו' דמייירי הכא בגת העומד בבית והכניס שם העונבים א"כ איך יוקבע שוב למעשר דלאמרינן גבי תבואה שהכניסה במוך שלה וי"ל דלעולם אימא לך דמייירי בגת שבשדה וה"ק קולט מן הגת ויכניסו לבית ושמה שכל זמן שלא ירד לבור לא נגמרה מלאכתן ואין ראיית פני הבית מתחייב כמער אלא בדבר שנגמרה מלאכתו אצל דודאי לא יקח מן הבור ויכניסו לבית וישתה ואיבעית אימא לעולם מיירי בגת שבשדה ולא דמי לתבואה שאין דרכה להכניסה לבית במוך הלכך כי הכניסה במוך חו' לא מיקבע למעשר אצל יין שדרכו להכניסו בענינים ושם נעשה גרו ודאי בעשיית גורן שלו נקבע ורואה משיקפסו ודילועין דלאמרינן פי' הפועלים (שם דף פ"ח) וס' ד"ה לא) דמשיקפסו בבית הוי גמר מלאכתן למעשר ואע"פ שהכניסה במוך שיהם:

תרצה גמי ארץ קמייא. ומתני' דאע"פ שקפה דדייקין מניה ש"מ קיטוב דבור אחיא כרנבן: **לימא** דהתא תנאי גינה. תימה אמאי לא קא משני מתחייבין עד שירד לבור ויקפה כדמתני' למתני' קמייא וי"ל דא"כ אדמפלגי בסופא בין ירד לשאר שבת לפלוג בידי נמי בין קיטוב לשאיתו קיטוב אלא לאו ש"מ דקסבר מתני' דמה שצנור אף קודם קיטוב אסור וא"ל (ב"ב"ת) דמעשר (פ"א מ"ג) נמי דתני עד שירד לבור לאו ש"מ דאמפלגי בין מה שצנור למה שבת לפלוג וליתני במה שצנור בין קיטוב לשאיתו קיטוב וי"ל דלין ה"ג דהא מנא ליה רישא יין משיקפה אלמא אינו נעשה יין עד שיקפה אלא כסיפא רבואה נקט דסד"ח כיון שאוחז צנור קטוי ויש אסור גמור לפניו ליגור על מה שבת וצנור אטו דבור דבקל יבא לטעות אם נחיר לשמות מן הצנור שיסתה ג"כ מן הבור הסמוך לו אצל במתני' דמי ברישא אינו נעשה יין נסך עד שירד לבור ולא הוכיר קיטוב כלל אלא איתא דהוא מפלגי בין קיטוב ולא קיטוב הוה ליה למתנייה ואין לומר דהכא נמי אשמעין רבואה דע"כ דמה שצנור אסור גמור מ"מ השאר מותר ולא גורין הא אטו הא דלין זו רבואה דכ"ה ודאי אין לטעות אם נחיר כשנעט דעובד כוכבים במה שצנור להחיר גס מגעו צנור שהרי הגרונתי מספיק צנייהם והכל יודעים שהגרונתי עושהו יין ואדריכה הוה ליה לנחקט רבואה לפלוגי בין קיטוב לשאיתו קיטוב: רנא